

Domáci glasovi

Stev.19.

Lienz, četrtek 22. novembra 1945.

Leto 1.

SE O VOLITVAH V TITOVINI

Očividec, ki se je mudil v Jugoslaviji pred volitvami in na dan samih volitev, je dal o pripravah in o poteku volitev naslednje poročilo:

1./ Pripravo so vodili krajevni organi, to so rajonski odbori OF in razne druge njihove ustanove, deloma z grožnjami, deloma pa tudi z obljubami, ki so pa že na prvi pogled smešne.

a) povsod so strašili volilce, da bodo že obračunali s takimi, ki bi sploh ne šli volit ali ki ne bi volili režimske liste, češ da bodo že znali ugotoviti, kako je kdo volil;

b) par tednov pred volitvami so hodile po vaseh ponoči vojaške patrrole, ki so nadzirale zlasti one hiše, kjer bi se mogli zbirati in dogovarjati nasprotniki režima. Ljudje so se zaradi tega bali zvečer sploh iti ven;

c) volilne komisije so sestavili iz samih komunistov. Najzavednejši komunisti, predvsem delavci so bili postavljeni za predsednike komisij;

č) ves čas pred volitvami ni prišel v Slovenijo niti en opozicijski list ne iz Hrvaške ne iz Srbije;

d) zadnji teden pred volitvami, zlasti v četrtek je bilo aretiranih po deželi večje število zavednejših, uglednejših volilcev, ki bi mogli vplivati s svojo inteligenco na druge. Aretirali so jih zaradi raznih osumitev n.pr.: da so trgali režimske plakate, da so imeli nedovoljene sestanke, itd. Te ljudi so imeli zaprte tudi še na dan volitev. V ponedeljek jim je bilo rečeno, da bodo čez par dni izpuščeni;

e) začeli so širiti tudi govorice, da je sedaj, ko je vsem dana svoboda, treba vse pozabiti, kar je bilo, ker so se tako stvari izvršile pač v teku osvobodilne borbe. Tako so govorili, da so pripeljali iz Kočevskega Roga nazaj veliko število "belih" v St.Vid nad Ljubljano, med njimi 300 žensk, še več pa moških. Vsa četrta armija so govorili, da pride pred sodišče, ker je v prvih dneh poraza okupatorja prekrvavo obračunavala;

f) prirejali so za volilno pripravo tudi manifestacije s sprevedi v obliki maskerad. V sprevedih so maske predstavljale kralja, kraljico - mater, Mačka, Kreka in druge "reakcionarje". Tak sprevod je predstavljal pogreb "reakcije".

Vsled intenzivnega in vztrajnega dela terenske mreže je bilo ljudstvo vsaj po deželi zelo prestrašeno, ker se je čutilo, da je vsak volilec do poslednjega pod kontrolo in se vodi evidenca o slednjem njegovem koraku in besedi.

2./ Kakor pri pripravah, tako je bilo pritisk krajevnih organov OF čutiti tudi pri samih volitvah:

a) pri takozvani "mrtvi" skrinjici za kroglice onih, ki nočejo glasovati za režim, je sedel v neposredni bližini skrinjice povsod najbolj zloglasen komunist, OFar ali terencec, tako da je vsled svoje bližine mogel točno ugotavljati, kdo je vrgel kroglico v "mrtvo" skrinjico;

b) ker so bili volilni odbori sestavljeni iz samih komunistov, se je dogajalo, da so volilci, znani poprej kot protikomunisti, spustili kroglico v OF-skrinjico, potem pa prazno roko pokazali, da

da bi tako popravili svoj sloves protirežimarstva,

c) pri OF-skrinjici navadno ni bilo zastopnika, tako kakor je bil pri "mrtvi" skrinjici. Skrinjice pa so bile v mnogih krajih narejene tako, da je mogel volilec do kroglice v skrinjici,

b) dasi so bili volilci po grožnjah pred volitvami, po sestavi volilnih komisij in zlasti zaradi navzočnosti zastopnika pri "mrtvi" skrinjici precej prestrašeni, vendar so računali, da bi moralo v "mrtvi" skrinjici biti dosti več glasov, kot jih je dejansko nastala komisija. Tako so n.pr.: v neki občini na Gorenjskem računali, da bo v "mrtvi" skrinjici najmanj 800 kroglic, jih je pa dejansko bilo le 250. Težko je ugotoviti, od kod ta velika razlika med volilnim rezultatom, kot ga je določila volilna komisija in pa med domnevanimi rezultati na strani opozicije.

3./ V snatni meri povzročajo težko psihozorazni slučaji, ki v najbolj jasni luči kažejo teroristični značaj režima:

a) večkrat najdemo zjutraj ubite ljudi in se ne more nič vedeti, kdo jih je ubil. Ukazano je, da jih morajo pokopati kar na mestu, kjer so jih našli ubite. Obraz je navadno tako razmesarjen in obleka odnešena, da ni mogoče ugotoviti njih identitete. Vsi pa vedo, da so to obračunavanja z nasprotniki z bivšimi "boljimi". Saj bi sicer gotovo oblast iskala krivce. Tako je n.pr. v gozdu med občinama Naklo in Predosljani pokopano že 5 takih žrtev;

b) v Ljubljani so zaprli več višjih partizanskih oficirjev zaradi suma, da so nezanesljivi;

c) funkcionarji rajonskih OF-odborov in KP govorijo, da so se borili 4 leta zato, da ne bo nikoli več nobene druge stranke v Jugoslaviji, kakor OF.

4./ Ozračje nezaupanja in sumničenja vlada tudi v vojski:

a) starejši partizanski poveljniki niso zadovoljni s sedanjim ustrojem vojske in se smatrajo za zapostavljene;

b) vpoklicani mlajši letniki so za OF goreči in nastajajo zelo pogosti konflikti med njimi in pa med starejšimi partizani, katerim se zdi gorečnost mlajših priskatna. Mlajšim predbacivajo, da je lahko "junačiti" sedaj ko ni nevarnosti;

c) vojska v nekaterih edincih se smatra samo kot vojska in je indiferentna napram režimu. Slovenskemu partizanu, ki je šel v južno Srbijo v vojaški zadevi, so rekli, da se ne bo več vrnil v Slovenijo, če še enkrat pride. Zato se je hitro vrnil, ker je razumel grožnjo;

6) podpredsednik zvezne vlade Kardelj leži v bolnici v Ljubljani zaradi rane, ki jo je dobil od drobca pri eksploziji mine v Belgradu, pri kateri je bil ubit generalni poročnik Drapšin, komandant prve armije.

5./ Najtežje za prebivalstvo pa je vedno obupnejše gospodarsko stanje, iz česar nastaja najresnejša nevarnost za režim:

a) družina 6 oseb je n.pr. za oktober dobila le 1/2 kg margarine. Delež maščobe na kartah je torej minimalen;

b) za november je določeno 9 kg kruha na osebo. Toda do dneva volitev ga še niso nič dobili, dasi so morali oddati odrezke trgovcu že poprej;

c) od oseb, ki so navezane na prehrano s kartami, se slišijo vedno večje pritožbe zaradi pomanjkanja. Tožijo, da je glede hrane mnogo slabše, kakor pa je bilo na Gorenjskem zadnje mesece pod nemško okupacijo.

O svobodnih volitvah v Titovini zato ne more govoriti nihče, kdor pozna, kako je komunistična stranka z OF ustvarila v vsaki ulici, v vsaki hiši, v vsakem naselju aparat kontrole in zastraševanja ter groženj, tako da se povprečni volilec ni mogel osvoboditi strahu pred tem aparatom in je volil OF proti svojemu boljšemu prepričanju.

KRALJ PETER POTUJE V AMERIKO?
Reuter poroča, da za potovanje, ki ga namerava napraviti kralj Peter s kraljico Aleksandro v Združene države, še ni narejen načrt, in dodaja, da obisk ne bo uraden.

INCIDENT V BELGRADU. - Ameriški poslanik v Belgradu je prejšnji mesec poslal jugoslovanskemu zunanjemu ministrstvu protestno noto zaradi incidenta, ki se je zgodil njegovi ženi in hčerki. Kot poroča Reuter, sta se dami peljali v avtomobilu ameriškega poslanštva, kateri je bil vidno označen z ameriško zastavo, proti Topoli. Ko sta dospeli v Mladenovac, sta ju vstavili partizanski funkcionarji. Čeprav sta imeli potne liste opremljene z diplomatskimi vizumi, sta se morali vrniti v Belgrad. Eden izmed partizanov je dejal, da sta lahko ameriški vohunki, čeprav ju je osebno poznal. Neki ameriški funkcionar je izjavil, da je to le eden primer med mnogimi tovrstnimi. Ugotovil je, da člani ameriškega poslanštva še sedaj nimajo dovoljenja za prosto kretanje, čeprav so že dolgo v državi. Isto se godi tudi nekaterim inozemskim časnikarjem, ki morajo par dni prej prositi za dovoljenje, če se hočejo oddaljiti iz Belgrada. - Gornji protest je poslanik poslal tudi belgrajski vladi, čeprav se je prišel namestnik zun. ministra Velebit, takoj ko je sprejel protestno noto, v imenu svoje vlade opravičiti na ameriško poslanštvo. (Osservatore Romano 18.X. 1945.)

PODPREDSIEDNIK ITALIJANSKEGA PARLAMENTA NENNI je imel v začetku tega meseca govor v Bariju in je med drugim dejal: "Obračam se iz jadranskega mesta Barija na svojega tovariša v španski vojni maršala Tita. Priznavam, da je bila zgodovinska krivica, ki jo je prizadejal fašizem slovenskemu prebivalstvu, ki je postalo l. 1919 del italijanske države. Vemo pa, da je storil fašizem krivico tudi Italijanom v Italiji, ko je ubijal svoje nasprotnike. Titu izjavljamo, da mora biti enkrat

konec nasilja in da mora stopiti namesto nasilja človečanstvo. Potrjujemo, da italijanske meje iz l. 1919 niso bile pravične in da ima Jugoslavija pravico, da si pribori nadoblast v onem delu Julijske Benečije, ki je slovenski. Toda tudi Italija ima pravico, da ostanejo znaki njene življenja in njene prisotnosti tam, kjer je ozenlje italijansko. Zato hočemo med nami in Jugoslavijo mejo, ne pa kitajskega zidu. Meja, ki je bila začrtana že l. 1919 in ki se imenuje Wilsonova linija, naj bo znamenje bodočega prijateljstva.

NA KONGRESU ITALIJANSKE KOMUNISTIČNE STRANKE V TURINU je dejal komunistični voditelj Togliatti, da se komunisti vedno priznavali italijanski značaj Trsta in da so oni sami zahtevali od vlade, naj brani to mesto, toda naj hkrati skuša najti pot do sporazuma z jugoslovanskim narodom. Togliatti je zagradil, da je po njegovem mnenju še vedno mogoč sporazum s Titovo vlado.

JUGOSLOVANSKI RADIO je prenašal govor finančnega ministra Žujeviča. Ki je izjavil, da mora imeti Jugoslavija udarno vojsko, da se bo lahko branila pred vsakim vmešavanjem v notranje državne zadeve. "Jugoslavija", je dejal Žujović, "mora biti pripravljena in previdna."

POLJSKA NAJ DOŽIVI SVOJE PREROJENJE. - Kardinal Nassali Rocca je pridigal v nedeljo 7. okt. t.l. v Bologni poljskim vojakom. Izrazil je upanje, da ko Poljskemu narodu uspelo doživeti veliko prerojenje. - "Vaše prerojenje naj bo sijajno, rodovito in trajno. Želim, da bi se, kadar se boste vrnili domov, mogli vrniti v poln in resničen mir ter v složno delo, tako da boste lahko pričeli pisati novo stran zgodovine, ki bo velika v človečanskem in krščanskem smislu." Kardinal je izrazil željo, da bi kmalu rad videl obnovljeno Poljsko.

NEMSKI CENTRUM OBNOVLJEN. - Kot poroča "Der Berliner", ki ga

izdajajo Angleži, so v angleškem zasedbenem pasu obnovili stranko Centruma, ki je do 1.1933 politično predstavljala katoličane v Nemčiji. Stranko vodi dr. Heinrich Brüning, nekdanji nemški kancler.

KATOLIŠKI "UNIVERSE", ki izhaja v Londonu, poroča 26.X.t.l., da je sv. Oče imenoval Jožefa Hurleya, škofa iz St. Augustinea (Florida, USA) za upravitelja papeške nunciature v Belgradu. Pred več leti je bil škof Hurley član papževega državnega tajništva, ko ga je vodil sedanji sv. Oče. Ne bo nosil naslova nuncijskega, kakor ga je imel nadškof Felici. Njegova naloga je, da oskrbi sv. Stolici slike o položaju in da obnovi redne odnose z belgrajsko škofijo, kateri so bili med vojno skoro popolnoma pretrgani. Tako vsaj poroča Reuter. - Škof Hurley je opominjal Američane, da ne bi mogoče pred vstopom Amerike v vojno, da je nacizem prevzel mesto komunizma, kar se tiče ogrožanja krščanske civilizacije.

PASTIRSKO PISMO JUGOSLOVANSKIH ŠKOFOV! Catholic Herald je priobčil 26. oktobra t.l. pastirsko pismo jugosl. škofov skraj v celoti pod naslovom: "Podrobnosti o pregnanju v Jugoslaviji" obenem je objavil sliko nadškofa dr. Stepinca in pa zagrebško stolnico. - Pismo je prinesel v izviru tudi "The Universe" (26. okt. 1945.)

KARDINAL KLOND, primate Poljske, je obiskal nemške kraje vzhodno od Odra in Leisse, ki spadajo pod poljsko upravo. Po pismeni odpovedi škofov oziroma generalnih vikarjev je imenoval za upravitelje poljske duhovnike: za Vzhodno Prusijo dr. Bonša, za Dolno Šlezijo Karla Milika, za Gor. Šlezijo dr. Kominek, za Vzhodno Pomeransko pa dr. Nowickega. Upravitelji morajo skrbeti za dušne potrebe, ker politične razmere ne dopuščajo rednega imenovanja škofov.

ZANIMIVA UGOTOVITEV MARŠALA TITA. - Belgrajskemu dopisniku londonskega "Timesa" je maršal Tito izjavil: "Dejstvo, da je Ljudska fronta zmagala pri vo-

litvah, ne pomeni nobenih sprememb naših političnih ciljev. Onih, ki niso na strani Ljudske fronte ne bomo preganjali in, če bi se opozicija udeležila političnega življenja, bi jaz pozdravil ta njen korak. Nimamo pa nobenega prostora za ljudi, ki zanman upajo na umešavanje zapadnih velesil njim v korist in s tem na novo vojno! Samo resnično demokratska Jugoslavija more preprečiti spore med balkanskimi državami in s tem tudi spore med velesilami. Naše prijateljstvo s Sovjetsko zvezo ne izključuje prijateljstva z drugimi državami, ker taka ekskluzivna politika bi bila samomor. Jugoslavija tudi ni in ne bo satelitska država Sovjetske zveze." - Na trditve, da ima Jugoslavija nesprejemljivo število ljudi pod orožjem, je Tito izjavil, da to ni res. Jugoslovanska armada da bo, kakor hitro bo mogoče, demobilizirana, vendar bi splošna demobilizacija preveč obremenila transportna sredstva.

KAKO SE VESTI DOTVARJAJO. - Salzburger Nachrichten se objavile vest, ki jo je baje razširila Associated Press, češ, da so se med vojno v Vatikanu skrivali komunisti in Judje, preoblečeni v duhovnike in redovnice. - Avtentično pa se dotična vest takole glasi: "Washington, 13. nov. Odposlanec Engel, ki se je skupno z drugimi ameriški diplomatski zastopniki preteklega septembra zatekel v Vatikan, je danes izjavil, da so mu povedali, da je bil Vatikan med vojno zatočišče za vsakega, ki je iskal zaščito in celo za komuniste. Engel je poleg tega izjavil, da je papež, ko je sprejel v avdienco Frnklin G. Gowena, tajnika ameriške misije v Vatikanu, mu rekel: "Vsakovrstni ljudje, židje, komunisti in socialisti se zatekajo v Vatikan, da najdejo zaščito pred nacisti in fašisti." Pristavil je, da je med begunci 650 židov in nekateri od teh da so prispeli v Vatikan preoblečeni v duhovnike, redovnike in redovnice."

SEGAJTE PO SONETNEM VENCU
"MARIJA Z NAMI JE ODSLA NA TUJE!"
DA BODO DOVA-ČI GLASOVI ČIM-BOLJ ZANIMIVI, pošiljajte poročila.